

MAPA PUTA

ZA ODRŽIVO REŠENJE ZA SUZBIJANJE NEDOZVOLJENOG POSEDOVANJA,
ZLOUPOTREBE I TRGOVINE MALOKALIBARSKIM I LAKIM ORUŽJEM I
PRIPADAJUĆOM MUNICIJOM NA ZAPADNOM BALKANU DO 2024. GODINE

MAPA PUTA

ZA ODRŽIVO REŠENJE ZA SUZBIJANJE NEDOZVOLJENOG POSEDOVANJA,
ZLOUPOTREBE I TRGOVINE MALOKALIBARSKIM I LAKIM ORUŽJEM I
PRIPADAJUĆOM MUNICIJOM NA ZAPADNOM BALKANU DO 2024. GODINE

NEZVANIČNI PREVOD

Pod okriljem Ministarstva spoljnih poslova Savezne Republike Nemačke, Evropske unije i Regionalnog saveta za saradnju, SEESAC je 1. februara 2018. godine organizovao regionalni sastanak u Podgorici na kome su se okupili zamjenici/ce ministara unutrašnjih i spoljnih poslova iz Tirane, Sarajeva, Prištine, Kišinjeva, Podgorice, Beograda i Skoplja¹.

Na sastanku je ponovo istaknuta jasna politička opredeljenost svih aktera u regionu za jačanje kontrole malokalibarskog oružja i suzbijanja njegovog širenja, koja je potvrđena usvajanjem Zajedničke izjave. Osim toga, uvidevši da širenje i nedozvoljena trgovina vatrenim oružjem i pripadajućom municijom predstavljaju stalnu pretnju po unutrašnju bezbednost, vlasti u regionu su se opredelile da sačine **Mapu puta² za održivo rešenje za suzbijanje nedozvoljenog posedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem/vatrenim oružjem i pripadajućom municijom na Zapadnom Balkanu** (u daljem tekstu: *Mapa puta*).

Svrha *Mape puta* je da posluži kao vodeći i sporazumni dokument koji su sačinili organi u regionu i koji je u njihovoj nadležnosti radi postizanja održivog rešenja za suzbijanje nedozvoljenog posedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem/vatrenim oružjem i pripadajućom municijom na Zapadnom Balkanu. Ovaj dokument predstavlja potvrdu konsenzusa svih zainteresovanih strana u regionu o trenutnim izazovima, ciljevima koje treba ostvariti i rokovima za realizaciju aktivnosti. Dokument pruža sveobuhvatnu platformu za zajednički usaglašene nivoe ostvarivanja učinka i navodi opredeljenost korisnika na strateškom, političkom i operativnom nivou, nadovezujući se na političku posvećenost *Programu akcije Ujedinjenih nacija za sprečavanje, borbu protiv i iskorenjivanje nezakonite trgovine malokalibarskim i lakim oružjem u svim aspektima*, kao i na pravne obaveze proistekle iz *Protokola za borbu protiv nezakonite proizvodnje i trgovine vatrenim oružjem, pripadajućim delovima i*

¹ Ovaj dokument bavi se vatrenim oružjem za civilnu i vojnu upotrebu. Termin „malokalibarsko i lako oružje“ koristi se da se označi oružje namenjeno za vojnu upotrebu, dok se termin „vatreno oružje“ koristi sa namerom da se naznači vatreno oružje za civilnu upotrebu. Termini vatreno oružje i malokalibarsko i lako oružje koriste se da se obuhvate ceo opseg. Za potrebe korišćenja ovog dokumenta, malokalibarsko i lako oružje definiše se u skladu sa definicijom koju je predložio UN Panel vladinih eksperata (1997) (www.un.org), dok se termini „vatreno oružje“ i „municija“ definišu u skladu sa Direktivom Saveta Evropske unije 91/477/EEC o kontroli nabavke i posedovanja oružja. Eksplozivi se definišu u skladu sa definicijom koja je navedena u Međunarodnim tehničkim smernicama o municiji.

² Iako su se nadležni organi iz Kišinjeva dobrovoljno pridružili Zajedničkoj izjavi i usvojenim elementima *Mape puta*, oni nisu deo Zapadnog Balkana i stoga nisu obuhvaćeni Berlinskim procesom. Međutim, u cilju njihovog daljeg napretka u procesu pristupanja Evropskoj uniji, nadležni organi Moldavije izrazili su spremnost da pažljivo prate realizaciju *Mape puta* i strukturiraju svoje strateške i političke okvire u skladu sa njom.

municijom (Protokol o vatrenom oružju). Zasnovana na Berlinskom procesu³, realizacija *Mape puta* olakšaće dalja zalaganja Zapadnog Balkana u ispunjavanju nekih od ključnih zahteva u pogledu bezbednosti za punopravno članstvo u Evropskoj uniji, a koji su navedeni u novom obaveštenju Evropske komisije „**Pouzdana perspektiva proširenja i veći angažman EU na Zapadnom Balkanu**“, i pratećem Akcionom planu za **Podršku transformacije Zapadnog Balkana**, Strategijom Evropske unije za borbu protiv nedozvoljenog sakupljanja i prometa malokalibarskog i lakog oružja i pripadajuće municije (2025) i Akcionim planom za borbu protiv nezakonite trgovine vatrenim oružjem između Evropske unije i Jugoistočne Evrope (2015-2019)⁴. Pored toga, dokument će neposredno doprineti ostvarivanju cilja održivog razvoja broj 16, s posebnim osvrtom na potcilj 16.4. koji podrazumeva značajno smanjenje nezakonitih tokova novca i oružja do 2030. godine.

Osim toga, ovaj dokument predstavlja alat za merenje napretka i daje smernice za pružanje organizovanije i usaglašenije podrške regionu u ovoj oblasti, što će dovesti do delotvornog i efikasnog korišćenja resursa donatora. *Mapa puta* će se sprovoditi kroz prilagođene akcione planove, koji će podržavati postojeće Strategije za malokalibarsko i lako oružje i nacionalne akcione planove i biti integrisani u njih, s merljivim ciljevima i konkretnim pokazateljima na osnovu kojih će se meriti napredak ostvaren na lokalnom i regionalnom nivou.

Mapa puta je sačinjena u bliskoj saradnji sa svim relevantnim institucijama u regionu pod pokroviteljstvom Savezne Republike Nemačke, uz stručnu podršku SEESAC-a⁵ i u koordinaciji sa Velikom Britanijom, Francuskom i Evropskom komisijom. *Mapa puta* je razvijena na osnovu Zajedničke izjave zamenika/ca ministara unutrašnjih poslova i zamenika/ca ministara inostranih poslova Jugoistočne Evrope, kao i na osnovu elemenata *Mape puta* koji su usvojeni na sastanku u Podgorici. Osim toga, organizovani su konsultativni sastanci sa Komisijama za malokalibarsko

³ Berlinski proces je inicijativa čiji je cilj poboljšanje regionalne saradnje na Zapadnom Balkanu i pružanje podrške integraciji regiona u Evropsku uniju. Ovaj proces pokrenut je 28. avgusta 2014. godine na inicijativu kancelarke Angele Merkel, a države članice uključene u proces obuhvataju: Austriju, Hrvatsku, Finsku, Nemačku, Italiju, Sloveniju i Veliku Britaniju.

⁴ Na sastanku Zajedničkog odbora eksperata za vatreno oružje Evropske unije i eksperata Jugoistočne Evrope održanog 26. januara 2018. godine, Evropska komisija dobila je zaduženje da tokom 2018. sprovede detaljnu procenu Akcionog plana o nezakonitoj trgovini vatrenim oružjem između Evropske unije i regiona Jugoistočne Evrope za period 2015 - 2019, i sačini nacrt izveštaja kako bi se podstaklo usvajanje novog Akcionog plana 2019. godine. Stoga, *Mapa puta* može da doprinese proceni Akcionog plana (2015 - 2019). U tom smislu, pomenuti potciljevi i vremenski okvir odražavaju opredeljenost partnera Zapadnog Balkana, i ne prejudiciraju stvarni sadržaj novog Akcionog plana.

⁵ SEESAC facilitira koordinaciju aktivnosti za kontrolu i borbu protiv nezakonite trgovine vatrenim oružjem, na osnovu Regionalnog implementacionog plana za suzbijanje širenja malokalibarskog i lakog oružja u Jugoistočnoj Evropi, i pominje se u Zajedničkoj izjavi o unapređenju borbe protiv nezakonite trgovine vatrenim oružjem i municijom na Zapadnom Balkanu, koja je usvojena na Forumu ministara pravde i unutrašnjih poslova Evropske unije i Zapadnog Balkana 16. decembra 2016.godine. SEESAC takođe doprinosi objedinjavanju akcija i sinergija nedavno uspostavljenog mehanizma za celovito upravljanje unutrašnjom bezbednošću (Integrative Internal Security Governance IISG), konkretno kroz inicijativu Zapadnog Balkana za borbu protiv teškog kriminala, inicijativu Zapadnog Balkana za bezbednost granica i inicijativu Zapadnog Balkana za borbu protiv terorizma.

i lako oružje u celom regionu, čime su obezbeđeni regionalno vlasništvo nad rezultatima i njihova održivost. U nastojanju da se obezbede sveobuhvatan pristup i puno vlasništvo nad predviđenim merama, održane su konsultacije sa lokalnim zajednicama, predstavnicima civilnog društva, kao i sa regionalnim i međunarodnim partnerima.

Uspešna realizacija *Mape puta* iziskuje usaglašeno angažovanje nadležnih organa na Zapadnom Balkanu, kao i pravovremenu, ciljanu i koordiniranu podršku međunarodnih partnera i donatora.

Nadležni organi Zapadnog Balkana sastali su se 28 - 29. maja 2018. godine, u Tirani na devetom regionalnom sastanku Komisija za malokalibarsko i lako oružje na kome je finalni nacrt *Mape puta* konsolidovan i predstavljen Ministarstvu spoljnih poslova Savezne Republike Nemačke, kako bi bio integrisan u agendu Berlinskog procesa.

Ovaj dokument zvanično je usvojen na Samitu za Zapadni Balkan koji je održan u Londonu 10. jula 2018. godine.

VIZIJA MAPE PUTA:

Zapadni Balkan je bezbedniji region sa uspostavljenim sveobuhvatnim i održivim mehanizmima za **identifikovanje, sprečavanje, krivično gonjenje i kontrolu** nedozvoljenog posedovanja, zloupotrebe i trgovine vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima. Pomenuti mehanizmi u potpunosti su usklađeni sa standardima Evropske unije i drugim međunarodnim standardima.

Sastanak na visokom nivou u Podgorici, februar 2018. godine

CILJ 1.

Do 2023. godine osigurati da zakonodavstvo o kontroli naoružanja bude uspostavljeno i u potpunosti usklađeno sa regulatornim okvirom EU i drugim relevantnim međunarodnim obavezama i standardizovano širom regiona.

CILJ 2.

Do 2024. godine osigurati da politike i prakse kontrole naoružanja na Zapadnom Balkanu budu utemeljene na činjenicama i kriminalističko-obaveštajnim podacima.

CILJ 3.

Do 2024. godine znatno smanjiti nedozvoljene tokove vatrenog oružja, municije i eksploziva u Zapadni Balkan, kao i unutar i izvan njega.

CILJ 4.

Do 2024. godine znatno smanjiti snabdevanje, potražnju i zloupotrebu vatrenog oružja kroz povećanje nivoa svesti o opasnosti oružja, edukaciju, promovisanje kontrole naoružanja i bolju obaveštenost.

CILJ 5.

Do 2024. godine znatno smanjiti procenjeni broj vatrenog oružja u nelegalnom posedu na Zapadnom Balkanu.

CILJ 6.

Sistematično smanjiti broj viška i uništiti zaplenjeno malokalibarsko i lako oružje i municiju.

CILJ 7.

Znatno smanjiti rizik širenja i preusmeravanja vatrenog oružja, municije i eksploziva u protivpravne tokove.

U *Mapi puta* poseban značaj dat je unapređenju rodne ravnopravnosti. Shodno tome, ovaj dokument je sačinjen na osnovu rodne analize kontrole malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja u regionu⁶; i naglašava njene ključne preporuke⁷. Treba istaći da su žene i muškarci podjednako učestvovali u izradi *Mape puta*. Integracija rodne perspektive i njena realizacija kroz nacionalne akcijske planove biće pažljivo praćena i vrednovana kao ključni element za ostvarivanje boljeg, održivijeg i delotvornijeg rezultata.

⁶ SEESAC (2016) Rod i malokalibarsko i lako oružje u Jugoistočnoj Evropi, videti: http://www.seesac.org/f/docs/Armed-Violence/Gender_and_SALW_publication_eng-web.pdf

⁷ SEESAC (2016) Praktični vodič za integrisanje rodne perspektive u zakonodavni i strateški okvir kontrole malokalibarskog i lakog oružja, videti: http://www.seesac.org/f/docs/Gender-and-Security/Gender_and_SALW_Toolkit_eng.pdf

KLJUČNI POKAZATELJI UČINKA

Sprovođenje *Mape puta* pratiće se i procenjavati na osnovu sledećih ključnih pokazatelja učinka:

1. Broj pravnih okvira za kontrolu naoružanja na Zapadnom Balkanu koji su potpuno usklađeni sa zakonodavstvom Evropske unije, Ugovorom o trgovini naoružanjem i Protokolom protiv nezakonite proizvodnje i trgovine vatrenim oružjem, pripadajućim delovima i municijom (Protokol o vatrenom oružju);
2. Broj usvojenih strateških dokumenata za kontrolu naoružanja, zasnovanih na statističkim podacima, a u kojima su sagledane specifične potrebe muškaraca, žena, dečaka i devojčica, u svakoj nadležnosti na Zapadnom Balkanu.
3. Broj predmeta, pojedinaca i količina zloupotrebjenog i krijumčarenog vatrene oružja, municije i eksploziva u kojima je pokrenuta istraga i doneta presuda u poređenju sa brojem izveštaja o zaplenama vatrene oružja, municije i eksploziva nadležnih organa;
4. Broj slučajeva i količina vatrene oružja, municije i eksploziva koji su zaplenjeni unutar granica u poređenju sa brojem slučajeva i količinom vatrene oružja, municije i eksploziva koji su zaplenjeni na granici;
5. Broj prijavljenih slučajeva zaplene vatrene oružja, municije i eksploziva na granicama Evropske unije, a čiji trag vodi do Zapadnog Balkana, u poređenju sa brojem vatrene oružja, municije i eksploziva koji su zaplenjeni širom Evropske unije, a čiji trag vodi do Zapadnog Balkana, ili koji su preusmereni u protivpravne tokove iz Zapadnog Balkana;
6. Broj vatrene oružja, municije i eksploziva za čiji izvoz su izdate dozvole na Zapadnom Balkanu, a za koje je tokom postupka kontrole nakon isporuke utvrđeno da su preusmereni u protivpravne tokove.
7. Fokalne tačke za vatreno oružje koje su uspostavljene i funkcionišu u svakoj nadležnosti Zapadnog Balkana;
8. Broj slučajeva među-institucionalne saradnje na operativnom nivou, uključujući istrage, krivično gonjenje i faze pre suđenja;
9. Broj slučajeva operativne saradnje, proistekle iz razmene kriminalističko-obaveštajnih i balističkih podataka, u suzbijanju krivičnih dela izvršenih vatrenim oružjem sa nadležnim organima u regionu, državama članicama i agencijama Evropske unije, kao i sa međunarodnim agencijama za sprovođenje zakona;
10. Broj incidenata u kojima je korišćeno vatreno oružje i žrtava zloupotrebe vatrene oružja u svakoj nadležnosti Zapadnog Balkana, razvrstano po polu i starosti;
11. Broj vatrene oružja, municije, eksploziva koji su dobrovoljno predati, kao i broj vatrene oružja koje je legalizovano ili onesposobljeno;
12. Broj prijavljenog malokalibarskog i lakog oružja/vatrene oružja, municije i eksploziva koji su konfiskovani ili broj viška naoružanja koje je sistematično uništeno;
13. Broj objekata za skladištenje malokalibarskog i lakog oružja/vatrene oružja i pripadajuće municije koji su u skladu sa međunarodnim standardima bezbednosti i sigurnosti;
14. Stepenn zadovoljstva (percepcije) građana u pogledu bezbednosti ili osećaja sigurnosti u odnosu na zloupotrebe vatrene oružja na Zapadnom Balkanu (razvrstano po polu i starosti).

1. ZAKONODAVNI I REGULATORMI OKVIR KONTROLE MALOKALIBARSKOG I LAKOG ORUŽJA/VATRENOG ORUŽJA I NJEGOVA STANDARDIZACIJA

Da bi kontrola malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja bila održiva, potrebno je da politike, procedure i prakse upravljanja budu uspostavljene na globalnom, regionalnom, nacionalnom i lokalnom nivou. To znači da međunarodne, nacionalne, bezbednosne i nevladine organizacije, kao i privredni subjekti i druge zainteresovane strane obavljaju svoje delatnosti u skladu sa strogo propisanim i međusobno zavisnim uslovima. Stoga je neophodan snažan zakonodavni okvir koji će biti usklađen sa međunarodnim standardima i smernicama.

Postoji očigledna i neodložna potreba da se na Zapadnom Balkanu uspostavi zakonodavni i regulatorni okvir kontrole malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja koji će delotvorno urediti kontrolu naoružanja, omogućiti reagovanje na relevantne pretnje i koji će u potpunosti biti usklađen sa okvirom Evropske unije. U okviru ovog cilja, ostvarivanje utvrđenih potciljeva osiguraće punu usaglašenost sa sporazumima/standardima na nivou Evropske unije, kao i na međunarodnom nivou. Ovim putem biće omogućena međusobna usklađenost zakona i procedura u oblasti kontrole naoružanja na Zapadnom Balkanu, kao i standardizacija procedura i praksi kontrole malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja, što će dovesti do boljeg i efikasnijeg odgovora na pretnju koju vatreno oružje predstavlja na nacionalnom i regionalnom nivou.

Predviđene mere zasnivaće se na standardima Evropske unije i međunarodnim standardima za kontrolu malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja, što će omogućiti koordinaciju sprečavanja, ublažavanja, reagovanja, doslednosti, potpune kompatibilnosti, interoperabilnosti i kvaliteta.

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 1. Do 2023. godine osigurati da zakonodavstvo o kontroli naoružanja bude uspostavljeno i u potpunosti usklađeno sa regulatornim okvirom EU i drugim relevantnim međunarodnim obavezama, i standardizovano širom regiona	Uspostaviti kompletan pravni okvir za borbu protiv svih oblika nezakonitog posedovanja, trgovine i zloupotrebe vatrenog oružja, municije i eksploziva	Zakon o oružju je na snazi kod svih korisnika, ali ne postoje podzakonski akti o onesposobljavanju ili obeležavanju oružja; detaljnija provera i pravovremeno usvajanje podzakonskih akata kako bi se osiguralo da oni podržavaju primarne zakonske propise; najmanje pet korisnika je usvojilo nacionalne strategije za malokalibarsko i lako oružje i akcione planove	2020

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 1. Do 2023. godine osigurati da zakonodavstvo o kontroli naoružanja bude uspostavljeno i u potpunosti usklađeno sa regulatornim okvirom EU i drugim relevantnim međunarodnim obavezama, i standardizovano širom regiona	Osigurati uspostavljanje kompletnog pravnog i regulatornog okvira za proizvođače vatrenog oružja, municije i eksploziva	Nizak nivo svesti o mogućnosti preusmeravanja delova i komponenti oružja u protivpravne tokove usled nedostataka u kontroli procesa proizvodnje; minimalna regulativa, kao i zahtevi u pogledu bezbednosti i nadzora nad proizvođačima eksploziva i pravnih lica koja koriste eksploziv; nema propisa o prekursorima	2020
	Potpuno uskladiti zakonodavstvo o kontroli naoružanja sa pravnim okvirom Evropske unije i međunarodnim sporazumima/standardima	Direktive Evropske unije o vatrenom oružju; Sprovodbeni akt Evropske unije o oružju za uzbunjivanje i signalizaciju; Uredba Evropske unije o izvozu naoružanja; Uredba Evropske unije o obeležavanju, Uputstvo EU o uspostavljanju i funkcionisanju zajedničkih istražnih timova; usaglašavanje Uredbe 258/2012 sa Protokolom UN o vatrenom oružju, Ugovor o trgovini oružjem, Međunarodni instrument za praćenje, Smernice OEBS, ISAC standardi	2019 - 2023
	Osigurati kompatibilnost pravnog okvira za kontrolu naoružanja širom Zapadnog Balkana i time omogućiti neposrednu operativnu saradnju.	Zakoni o oružju (naročito kategorizacija oružja) se znatno razlikuju; slični zakoni o krivičnom postupku; slični krivični zakonici, zakoni o podacima o ličnosti su na snazi, ali su prisutne razlike	2019 - 2023
	Osigurati standardizaciju procedura i praksi u oblasti kontrole naoružanja i istrage vatrenog oružja, municije i eksploziva	Neusaglašenost kriminalističko-obaveštajne razmene podataka; ne postoji sistematična razmena informacija; sporadične paralelne istrage; sporadični pokušaji da se postigne ENFSI standard o forenzičkim ispitivanjima; samo jedan korisnik priprema Izveštaj o analizi krivičnih dela izvršenih vatrenim oružjem; niz razvijenih procedura za kontrolu malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja nije u potpunosti u skladu sa propisanim standardima Evropske unije i odgovarajućom dobrom praksom u primeni; nedostaje godišnji kvalitativni i kvantitativni pregled sprovođenja procedura i praksi; samo jedna forenzička laboratorija u regionu je dobila ISO 17025 akreditaciju za vršenje balističkih ispitivanja i drugih srodnih procesa	2019 - 2023
	Razmenjivati dobre prakse sa posebnim osvrtom na oblasti definisane u <i>Mapi puta</i>	Razmena dobre prakse obezbeđena za policijske istražitelje, tužioce, forenzičke veštace i carinske službenike kroz SEEFEN, kontrola izvoza kroz regionalni proces razmene informacija, razvoj politika kroz Komisije za malokalibarsko i lako oružje	2023

2. POLITIKE ZASNOVANE NA ČINJENICAMA I PROCENE RIZIKA

Postaje sve očiglednije da reagovanje na stare i nove izazove u oblasti kontrole naoružanja, kao što je primena nove tehnologije, promenljiv način delovanja (*modus operandi*), kao i dinamično društveno, političko i bezbednosno okruženje, zahteva politike koje će adekvatno odgovoriti na realne okolnosti koje se menjaju. Ove politike treba da budu uspostavljene na temeljnom i sveobuhvatnom okviru kako bi se efikasno i delotvorno sprovele potrebne mere kontrole. Za rešavanje postojećih i novih pretnji, potrebno je omogućiti regionalnim zainteresovanim stranama da u potpunosti iskoriste postojeće resurse, identifikuju nedostatke i odrede potencijalne sinergije koje će omogućiti bolje regulisanje, upravljanje i sprovođenje aktivnosti i zadataka svih ostalih uključenih aktera.

Prikupljanje preciznih, ažuriranih i sveobuhvatnih informacija o svim aspektima kontrole naoružanja već predstavlja prioritet za nekoliko vlada u regionu. U okviru regionalnog istraživanja o malokalibarskom i lakom oružju koje se sprovodi u 2018. godini utvrđeno je da praksa prikupljanja podataka u institucijama nije dosledna i standardizovana, kao i da često nije moguće dobiti potreban nivo detalja, posebno kada je u pitanju razvrstavanje podataka po starosti i polu. U mnogim slučajevima koordinacija institucija nije uspostavljena, što sprečava razvoj sektorskog pregleda i adekvatnih politika zasnovanih na činjenicama. Ostvarivanje potciljeva u okviru ovog cilja omogućiće razvoj politika zasnovanih na činjenicama koje pružaju valjanu osnovu za delotvoran i efikasan odgovor na opasnosti malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja.

Osim toga, bolje prikupljanje, razmena i analiza podataka omogućiće da se odgovarajuće analitičke procene pretoče u znanje. Takođe, biće obezbeđeno upravljanje rizicima u suzbijanju nedozvoljene trgovine i zloupotrebe vatrenog oružja, čime će se doprineti radu policije zasnovanom na obaveštajnim saznanjima (eng: *intelligence-led policing approach*). Radi stvaranja rodno odgovornih politika, posebna pažnja biće posvećena prikupljanju podataka razvrstanih po polu i starosnoj dobi u celom regionu.

Razmena operativnih i strateških kriminalističko-obaveštajnih podataka doprineće sistematičnom sprečavanju i ublažavanju pretnji koje vatreno oružje predstavlja na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. „Skeniranje horizonta“, odnosno sistematično prikupljanje i analiza podataka radi identifikovanja potencijalnih pretnji, rizika, novih pitanja i mogućnosti dovešće do bolje pripremljenosti i integrisanja mera za ublažavanje i korišćenja relevantnih podataka i informacija u proces stvaranja politika, čineći pristup održivim.

Konačno, detaljni, prikupljeni podaci korišće se za nacionalne izveštaje koje će pripremati sve institucije u regionu kako bi istakle svoj doprinos procesu pristupanja Evropskoj uniji (Izveštaj o napretku, praćenje rezultata, itd.), međunarodnim ugovorima (UN, OEBS i drugi instrumenti), a posebno u ostvarivanju cilja održivog razvoja broj 16.

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 2. Do 2024. godine osigurati da politike i prakse kontrole naoružanja na Zapadnom Balkanu budu utemeljene na činjenicama i kriminalističko-obaveštajnim podacima	Standardizovati i institucionalizovati prikupljanje podataka o vatrenom oružju, prema polu i starosti, u vezi sa zaplenom legalnog i nelegalnog malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja, slučajevima oružanog nasilja, balističkim dokazima i ostalim podacima o vatrenom oružju, što će dovesti do periodičnih regionalnih analiza rizika i procena opasnosti u vezi sa vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima	Prakse prikupljanja podataka su nerazvijene, nestandardizovane i nekoherentne, sporadično se koriste pri razvijanju politika, ključni podaci o malokalibarskom i lakom oružju/vatrenom oružju su često nedostupni, a koordinacija između institucija u mnogim slučajevima nije uspostavljena, što sve zajedno sprečava razvoj politika zasnovanih na činjenicama i podacima	2019 - 2024
	Ojačati aktivnosti dodeljivanja zadataka, koordinacije i praćenja funkcija fokalnih tačaka za vatreno oružje kako bi se obezbedile delotvorne politike sprečavanja, ublažavanja, reagovanja i suzbijanja zloupotrebe, nedozvoljene trgovine i nekontrolisanog širenja vatrenog oružja	Kod svih korisnika formirane su Komisije za malokalibarsko i lako oružje i većina njih ima mala ovlašćenja za kreiranje politika; procesi kreiranja politika u oblasti malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja koji uključuju relevantne vladine zainteresovane strane i organizacije civilnog društva nisu usklađeni; mehanizmi za dodeljivanje zadataka i koordinaciju na institucionalnom, i među-institucionalnom nivou nisu jasno vidljivi.	2020
	Povećati nacionalne analitičke kapacitete i institucionalizovati analizu podataka o vatrenom oružju	Kapaciteti zainteresovanih strana i službenika/ce za sprovođenje zakona u pogledu politika u oblasti malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja su neadekvatni za vršenje analiza koje bi obezbedile politike/odgovor organa za sprovođenje zakona zasnovan na činjenicama; trenutno se ne vrše analize uticaja na osnovu informacija/statističkih podataka	2020
	Osigurati razmenu operativnih i strateških informacija, podataka, kriminalističko-obaveštajnih podataka i dokaza sa Evropolom, Frontex-om i Eurojust-om	Fokalna tačka za vatreno oružje uspostavljena je kod jednog korisnika, dok je proces uspostavljanja fokalnih tačaka započeo kod pet drugih korisnika; mehanizam dodeljivanja zadataka i koordinacije u pogledu krivičnih dela izvršenih vatrenim oružjem nije jasan; nedovoljna upotreba mrežne aplikacije SIE-NA za razmenu informacija sa Evropolom na bilateralnom nivou; nedostatak usaglašene procedure za razmenu balističkih informacija; neophodno je dodatno produbljivanje saradnje sa Frontex-om; EMPACT radi na stalnom unapređenju razmene informacija između država članica Evropske unije i organa za sprovođenje zakona Zapadnog Balkana, a samim tim i na operacijama zasnovanim na obaveštajnim saznanjima	2020

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 2. Do 2024. godine osigurati da politike i prakse kontrole naoružanja na Zapadnom Balkanu budu utemeljene na činjenicama i kriminalističko-oba-veštajnim podacima	<p>Institucionalizovati sistematično prikupljanje podataka krivičnog pravosuđa širom sektora krivičnog pravosuđa (na nivou policije i carine, tužilaštva, sudstva, kaznenih i popravnih institucija)</p>	<p>Primenjuju se različite metodologije prikupljanja podataka; ne postoji mogućnost dobijanja uporedivih statističkih i drugih pregleda podataka iz svih institucija sektora za krivično pravosuđe; godišnji izveštaji o procesuiranju krivičnih dela izvršenih vatrenim oružjem ne mogu se unakrsno porediti</p>	2024
	<p>Uvesti obaveznu razmenu povratnih informacija za sve korisnike na Zapadnom Balkanu kako bi se poboljšale proaktivne istrage na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou</p>	<p>Nesrazmeran broj zaplena koje izvrši policija u odnosu na broj slučajeva za koje je pokrenuta istraga i doneta presuda; obavezno davanje povratnih informacija o zahtevima za dostavljanje informacija i aktivnostima je sporadično i neujednačeno; odgovori na zahteve za dostavljanje informacija i molbe za pravnu pomoć variraju u pogledu rokova i kvaliteta dostavljenih podataka; isto tako, za informacije razmenjene sa međunarodnim partnerima prateće i povratne informacije se nikada dobijaju; dostavljeni podaci i odgovori korisnika povodom Dana zajedničke akcije variraju u kvalitetu i kvantitetu; koordinator/ka za Dane zajedničke akcije nije imenovan/a</p>	2024
	<p>Osigurati da se svako pronađeno ili zaplenjeno vatreno oružje, municija i eksploziv odmah automatski prati (u zemlji i inostranstvu)</p>	<p>Praćenje vatreng oružja, municije i eksploziva je sporadično i neujednačeno; analize obeležavanja se vrše sporadično, informacije nisu standardizovane, niti se razmenjuju</p>	2024
	<p>Sve policijske službe Zapadnog Balkana su povezane i redovno nose svoje podatke o izgubljenom i ukradenom vatreng oružju u INTERPOLOV sistem za vođenje i praćenje evidencije o ilegalnom oružju (iARMS)</p>	<p>Skoro sve policijske službe Zapadnog Balkana su povezane na INTERPOLOV sistem za vođenje i praćenje evidencije o ilegalnom oružju (iARMS)</p>	2022
	<p>Potpuno integrisati rodnu i starosnu dimenziju u politike kontrole malokalibarskog i lakog oružja/vatreng oružja i obezbediti suštinsko učešće žena u kontroli malokalibarskog i lakog oružja/vatreng oružja</p>	<p>Ograničena integracija rodne i starosne perspektive negativno utiče na delotvornost mera kontrole malokalibarskog i lakog oružja/vatreng oružja. Nedovoljna zastupljenost žena otežava integrisanje rodne perspektive u politike kontrole malokalibarskog i lakog oružja/vatreng oružja</p>	2022

3. PREKOGRANIČNA KONTROLA I KONTROLA IZVOZA NAORUŽANJA

Temeljan pristup suzbijanju nedozvoljene trgovine i protoka vatrenog oružja, glavnih komponenti, municije i eksploziva u ovom regionu zavisi od nekoliko faktora, a jedan od ključnih je jačanje prekogranične kontrole. Delotvorna kontrola granica ne predstavlja samo sredstvo za sprečavanje krivičnog dela i svih pratećih aspekata, već i meru za izgradnju poverenja. Stroga i efikasna granična kontrola čini osnovu svakog dugoročnog programa nacionalne i regionalne bezbednosti.

Preko 95% ukupne količine oružja proizvede se legalno, ali veliki deo tog oružja bude kasnije preusmeren u protivpravne tokove, što predstavlja ključni izazov i zahteva jaču kontrolu, praćenje i sprečavanje kroz poboljšane mehanizme kontrole, unapređene kapacitete, procedure i mere transparentnosti.

Reforma sektora bezbednosti, koja je u toku kod svakog od korisnika, znatno unapređuje kapacitete granične kontrole. Iako dosadašnji naponi omogućavaju ukupan prelaz na efikasnije, odgovornije i delotvornije sprovođenje zakona, potrebno je obezbediti fokusiranu pomoć koja će unaprediti znanja zainteresovanih strana u regionu da dodatno poboljšaju svoje kapacitete za sprečavanje i suzbijanje nedozvoljene trgovine vatrenim oružjem, glavnim komponentama, municijom i eksplozivom. Postojeća prekogranična saradnja nadležnih organa biće podstaknuta dodatnom podrškom, a biće pružena i ciljana, konkretna pomoć.

Kroz *Mapu puta* institucije u regionu dobiće smernice za dodatno unapređenje svog pravnog okvira i korišćenje tehnoloških, ljudskih i drugih resursa u cilju uspešnije i jače granične kontrole radi suzbijanja nedozvoljene trgovine vatrenim oružjem, glavnim komponentama, municijom i eksplozivima. Ovaj dokument će u potpunosti podržati Ciklus politika Evropske unije za borbu protiv teškog i organizovanog kriminala, naročito *Operativni akcioni plan EMPACT VATRENO ORUŽJE (2018)*.

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
<p>CILJ 3.</p> <p>Do 2024. godine znatno smanjiti nedozvoljene tokove vatrenog oružja, municije i eksploziva u Zapadni Balkan, kao i unutar i izvan njega</p>	<p>Osigurati punu implementaciju i praćenje pravnog, političkog i proceduralnog okvira za suzbijanje nedozvoljene trgovine vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima</p>	<p>Ograničena saradnja u okviru postojećih strategija za integrisano upravljanje granicom; nedostatak procedura i kapaciteta za detekciju, analizu, identifikaciju i istrage o vatrenom oružju, municiji i eksplozivima; procedure za analizu rizika za graničnu policiju (CIRAM) se primenjuju, ali se ne fokusiraju na vatreno oružje; ne postoji sistem za prikupljanje i razmenu podataka u okviru Globalne studije UNODC-a o trgovini vatrenim oružjem; SOCTA metodologija je usvojena u celom regionu; mali broj slučajeva za koje je pokrenuta istraga / podignuta optužnica / izrečena kazna za zloupotrebu i nedozvoljenu trgovinu vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima; pravosuđe češće klasifikuje krivična dela kao nelegalno posedovanje, a ne kao nedozvoljenu trgovinu; mali broj slučajeva i izricanje kazne ispod zakonskog minimuma obeshrabruju stručnjake i institucije</p>	<p>2024</p>
	<p>Sprečiti nedozvoljenu trgovinu (krijumčarenje, nelegalnu trgovinu i tranzit) vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima kroz poboljšane procese, opremu i obuku ciljanih jedinica za sprovođenje zakona</p>	<p>Nedovoljni kapaciteti za detekciju, analizu, identifikaciju i vođenje istraga; visoka stopa fluktuacije i osipanja broja stručnog osoblja; neadekvatan kvalitet i kvantitet postojeće opreme za detekciju vatrenog oružja, municije i eksploziva - oprema je uglavnom zastarela; interne procedure o usaglašenosti nisu uspostavljene, detektovani su slučajevi preusmeravanja u protivpravne tokove; mali broj pokrenutih istraga i još manji broj donetih presuda za zloupotrebu i nedozvoljenu trgovinu vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima; ne sprovode se početne i sistematične stručne obuke/specijalizacija</p>	<p>2024</p>
	<p>Znatno ojačati kontrolu, praćenje i sprečavanje protivpravnog preusmeravanja zakonite trgovine kroz unapređenje kapaciteta, procedura i transparentnosti</p>	<p>Mehanizmi kontrole konvencionalnog naoružanja su uspostavljeni, ali ne i za prekursore; primenjuju se nacionalni, regionalni i međunarodni mehanizmi praćenja; prijavljeni slučajevi preusmeravanja u protivpravne tokove; proces regionalne razmene informacija; baza podataka o brokerima se ne ažurira redovno</p>	<p>2019 - 2024</p>
	<p>Jačanje postojećih bilateralnih, regionalnih i međunarodnih mehanizama i podsticanje novih vidova dobre prakse za suzbijanje nedozvoljene trgovine vatrenim oružjem</p>	<p>Nekoliko regionalnih platformi koje omogućavaju razmenu dobre prakse zainteresovanih strana na Zapadnom Balkanu na različitim nivoima kroz: proces Komisija za malokalibarsko i lako oružje, RASR, EMPACT, SEEFEN, SEEFEG RACVIAC, RIEP; EU P2P; uspostavljeno je samo nekoliko zajedničkih graničnih prelaza i zajedničkih patrola; dva dana zajedničke akcije i dve operacije koje predvodi Interpol; nizak stepen korišćenja međunarodne pomoći i posebnih istražnih alata koje nude EMPACT i EVROPOL; sporadično sprovođenje TAIEX i CEPOL obuka – uključujući i CEPOL programe razmene za službena lica; obuke na nacionalnom nivou retko se organizuju</p>	<p>2024</p>

4. POVEĆANJE NIVOVA SVESTI O OPASNOSTI ORUŽJA, EDUKACIJA, PROMOVISANJE KONTROLE NAORUŽANJA I BOLJA INFORMISANOST

Procenjuje se da je velika količina oružja još u nelegalnom posedu građana na Zapadnom Balkanu i da je njihovo prisustvo najvidljivije u slučajevima slavljeničkog pucanja (šenlučenja), koje se u mnogim zajednicama i dalje prihvata i toleriše. Statistički podaci prikupljeni tokom prošle godine pokazuju da je broj pretnji ubistvom i nanošenjem telesnih povreda u opadanju, ali da se i dalje prijavljuje veliki broj samoubistava i zloupotrebe oružja u slučajevima rodno zasnovanog nasilja. Analiza uticaja vatrenog oružja se vrši sporadično i ukazuje na nedostatak celovitog pristupa i posvećenosti planiranju i sprovođenju sveobuhvatnih mera i aktivnosti radi podizanja nivoa svesti, veoma često sa ograničenim nacionalnim vlasništvom.

U okviru ovog cilja *Mape puta*, predviđeni su potciljevi koji će se baviti društvenim tenzijama, izgradnjom pouzdanosti i poverenja, kao i nizom izazova u oblasti znanja, stavova i ponašanja sa fokusom na državne institucije, privatna lica, zajednice i pojedince/ke. Pažnja će biti posvećena rešavanju zloupotrebe vatrenog oružja u slučajevima nasilja nad ženama, nasilja u porodici i drugim oblicima rodno zasnovanog nasilja.

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 4. Do 2024. godine znatno smanjiti snabdevanje, potražnju i zloupotrebu vatrenog oružja kroz povećanje nivoa svesti o opasnosti oružja, edukaciju promovisanje kontrole naoružanja i bolju informisanost	Povećati nivo svesti licenciranih fizičkih i pravnih lica o opasnosti zloupotrebe i nezakonitog širenja vatrenog oružja, municije i eksploziva	Neadekvatan nivo svesti u okviru streljana, lovišta, maloprodajnih objekata, kompanija za obezbeđenje; nizak nivo svesti institucija naročito o nedozvoljenoj trgovini koja se vrši preko brzih/poštanskih pošiljki i internet portala; nizak nivo svesti prevoznika i kurirskih službi o riziku nezakonite trgovine	2019 - 2024
	Povećati nivo svesti proizvođača vatrenog oružja, municije i eksploziva o rizicima preusmeravanja u protivpravne tokove	Nizak nivo svesti o mogućnosti protivpravnog preusmeravanja delova i komponenti oružja usled nedostataka u kontroli procesa proizvodnje; minimalna regulativa, kao i zahtevi u pogledu bezbednosti i nadzora nad proizvođačima eksploziva i pravnih lica koji koriste eksploziv; nema propisa o prekursorima	2019 - 2024
	Razviti održiva partnerstva radi jačanja promovisanja kontrole naoružanja, bolje obaveštenosti i isticanje poruke	Partnerstva su sporadična, ograničenog obima i trajanja i neodrživa; slučajevi partnerstva između državnih institucija i civilnog društva su retki; mali broj podignutih optužnica i donetih presuda za zloupotrebu i nedozvoljenu trgovinu vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima, praćeno blagom kaznenom politikom koja ne odvrća potencijalne prestupnike i šalje vrlo obeshrabrujuću poruku stanovništvu	2020

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 4. Do 2024. godine znatno smanjiti snabdevanje, potražnju i zloupotrebu vatrenog oružja kroz povećanje nivoa svesti o opasnosti oružja, edukaciju promovisanje kontrole naoružanja i bolju informisanost	Povećati nivo svesti javnosti, žena i muškaraca o opasnost zloupotrebe, nedozvoljenog posedovanja i trgovine vatrenim oružjem, municijom i eksplozivima	Procenjuje se da se veliki broj slučajeva nedozvoljenog posedovanja ne prijavljuje; nedostaje usaglašena metodologija o proceni broja nelegalnog vatrenog oružja širom regiona; veliki broj samoubistava vatrenim oružjem i zloupotreba vatrenog oružja u slučajevima rodno zasnovanog nasilja; nedostatak celovitog pristupa i posvećenosti planiranju i sprovođenju sveobuhvatnih mera za podizanje nivoa svesti, kao i obrazovnih institucija; ograničeno nacionalno vlasništvo	2020
	Povećati nivo svesti mladih muškaraca o opasnosti zloupotrebe malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja, budući da oni čine većinu počinilaca i žrtava incidenata izvršenih vatrenim oružjem	Mladi muškarci su nesrazmerno zastupljeni kako među počiniocima tako i među žrtvama incidenata izvršenih vatrenim oružjem; oni takođe čine većinu onih koji su izjavili da bi posedovali vatreno oružje i da se osećaju bezbednije sa vatrenim oružjem u kući	2024
	Povećati nivo svesti o opasnosti slavljeničkog pucanja, naročito kao glavnom uzročniku smrtnih slučajeva i povreda izazvanih vatrenim oružjem	Veliki broj povreda i smrtnih slučajeva, kao i materijalne štete izazvane vatrenim oružjem koje se koristi u slučajevima slavljeničkog pucanja (šenlučenja); mali broj slučajeva za koje je pokrenuta istraga/doneta presuda, kao i blaga kaznena politika	2022
	Povećati nivo svesti i smanjiti zloupotrebu vatrenog oružja u slučajevima nasilja nad ženama, nasilja u porodici i drugim oblicima rodno zasnovanog nasilja	Nizak nivo svest o široko rasprostranjenoj zloupotrebi vatrenog oružja u nasilju u porodici i rodno zasnovanom nasilju i nerazvijeni institucionalni odgovor	2020
	Poboljšati partnerstvo sa medijima i povećati nivo njihove svesti o značaju adekvatnog izveštavanja o zloupotrebi vatrenog oružja i nasilju uz upotrebu vatrenog oružja	Izveštavanje medija o zloupotrebi vatrenog oružja je površno i blagonaklono, uglavnom u kontekstu „kulture oružja“ i predstavljanja „vatrenog oružja u sklopu tradicionalnih vrednosti; itd.; nedovoljan odgovor institucija na izveštavanje medija, kao i dalje praćenje	2020
	Povećati poverenje u bezbednosne institucije kao ustanove zadužene da pruže adekvatnu i jednaku zaštitu za sve kroz aktivnosti koje uključuju zajednicu, društvo, region	Registracija velikog broja kratkog vatrenog oružja uglavnom se opravdava samoodbranom; procenjuje se da velika količina oružja u nelegalnom posedu u suštini pokazuje nedovoljno poverenje u institucije zadužene za pružanje zaštite; neadekvatna obaveštenost zajednice i rad policije u zajednici nisu u stanju da reše nedostatak pouzdanosti i poverenja lokalnih zajednica u institucije.	2019 - 2024

5. PRIKUPLJANJE I LEGALIZACIJA MALOKALIBARSKOG I LAKOG ORUŽJA/ VATRENOG ORUŽJA

Procenjuje se da se velika količina oružja još nalazi u nelegalnom posedu građana na Zapadnom Balkanu. U pogrešnim rukama, takvo oružje ima destabilizujući potencijal čije dejstvo postaje sve veće. Kao takvo, oružje predstavlja stalnu opasnost za zajednice, društva i institucije. Prikupljanje malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja predstavlja jednu od mera kontrole i spada među najsloženije aktivnosti jer zahteva tesnu saradnju više institucija, kao i izgradnju poverenja sa ciljnom zajednicom/društvom.

Kampanje prikupljanja oružja koje su već sprovedene u regionu pokazale su da je za uspešnu dobrovoljnu predaju i/ili legalizaciju vatrenog oružja, neophodno pravilno i među-institucionalno planiranje kako bi se povećalo poverenje u bezbednosne institucije.

U ovom kontekstu, svrha *Mape puta* je ostvarivanje nekoliko potciljeva kako bi se znatno smanjio broj vatrenog oružja u nelegalnom posedu kroz šest ključnih aspekata prikupljanja malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja u koje spadaju: 1) zaplena 2) legalizacija 3) dobrovoljna predaja 4) onesposobljavanje 5) pronađeno vatreno oružje i 6) nasleđeno vatreno oružje. Kada se pravilno kombinuju, ovi aspekti mogu da smanje društveni, ekonomski i ekološki uticaj nekontrolisanog širenja i posedovanja malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja u određenoj nadležnosti i regionu u celini.

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 5. Do 2024. godine znatno smanjiti procenjeni broj vatrenog oružja u nelegalnom posedu na Zapadnom Balkanu	Znatno povećati broj zaplenjenog vatrenog oružja, municije i eksploziva	Neadekvatni kapaciteti i oprema za detektovanje; broj prijavljenog zaplenjenog vatrenog oružja širom regiona; sporadično korišćenje saradnika u krivičnom postupku za identifikovanje nelegalnog posedovanja	2022
	Osigurati uspostavljenje zakonskih mera koje omogućavaju legalizaciju i dobrovoljnu predaju vatrenog oružja	Legalizacija se vrlo retko primenjuje u kombinaciji sa dobrovoljnom predajom vatrenog oružja; dobrovoljna predaja se uglavnom primenjuje kao mera u periodu tranzicije zakona; nije uspostavljeno zakonodavstvo o dobrovoljnoj predaji; nedostatak podsticaja	2020

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 5. Do 2024. godine znatno smanjiti procenjeni broj vatrenog oružja u nelegalnom posedu na Zapadnom Balkanu	Sistematično koristiti onesposobljavanje za smanjenje nelegalnog posjedovanja vatrenog oružja	Propisi o onesposobljavanju oružja su na snazi kod nekih korisnika, ali postoje nedoslednosti u praksama, kapacitetima i sprovođenju; pomenuti propisi nisu u potpunosti usklađeni sa propisima Evropske unije o onesposobljavanju	2024
	Povećati administrativne kapacitete i ciljano obaveštavanje kako bi se preregistracija obavila u predviđenom zakonskom roku i adekvatno rešilo pitanje pronađenog i nasleđenog vatrenog oružja	Produženi periodi preregistracije nakon izmene i dopune zakona o oružju koji dovode do preusmeravanja u protivpravne tokove	2020

6. SISTEMATIČNO FIZIČKO UNIŠTAVANJE VATRENORUŽJA, MUNICIJE I EKSPLOZIVA

Na Zapadnom Balkanu su i dalje prisutne velike količine ilegalnog malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja i municije. Kontinuirano prisustvo viška, i ilegalnog vatrenog oružja, municije i eksploziva neminovno deluje kao faktor destabilizacije u ovom regionu i zbog čega i dalje postoji mogućnost nedozvoljene trgovine.

Neposredna i sistematična verifikacija i fizičko uništavanje viška i zaplenjenog vatrenog oružja, municije i eksploziva predstavljaju ključnu aktivnosti za suzbijanje njihovog širenja (tj. smanjenje rizika od snabdevanja ilegalnog tržišta).

Uništavanje vatrenog oružja tretira se kao zasebno pitanje u odnosu na uništavanje municije i eksploziva, jer je u poređenju sa uništavanjem municije to mnogo jednostavniji i bezbedniji proces. Uništavanje municije i eksploziva predstavlja usko specijalizovanu aktivnost koja može biti bezbedna, efikasna i delotvorna samo ako je sprovodi obučeno i kvalifikovano osoblje u odgovarajućem okruženju.

Svrha *Mape puta* i potciljeva u okviru ovog cilja jeste smanjenje zaliha, sistematično i fizičko uništavanje ili onesposobljavanje viška, pronađenog ili zaplenjenog vatrenog oružja, municije i eksploziva.

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 6. Sistematično smanjiti broj viška i uništiti zaplenjeno malokalibarsko i lako oružje i municiju	Sistematično uništiti sve viškove zaliha vatrenog oružja, municije i eksploziva na ekološki prihvatljiv način	Uspostavljena standardna operativna procedura (SOP) o uništavanju; uništavanje se vrši periodično; većina korisnika poseduje sertifikovane objekte za uništavanje municije/objekte za demilitarizaciju; neki korisnici nemaju procedure za upravljanja rokom trajanja municije; najmanje jedan korisnik poseduje veliku količinu viška municije	2019
	Sistematično i javno uništiti sve količine zaplenjenog vatrenog oružja, municije i eksploziva	Uspostavljena standardna operativna procedura o uništavanju; periodično uništavanje oružja vrši se na osnovu sudske odluke; većina korisnika ima sertifikovane objekte za uništavanje /objekte za demilitarizaciju; periodično uništavanje municije sprovodi se na osnovu sudske odluke	2024

7. UPRAVLJANJE ZALIHAMA – UNAPREĐENJE PROPISA I PRAĆENJE POŠTOVANJA PROPISA

Upravljanje zalihama je širok pojam, koji između ostalog uključuje upravljanje i rukovođenje zalihama, pored specifičnih tehničkih oblasti bezbednosti i sigurnosti zaliha.

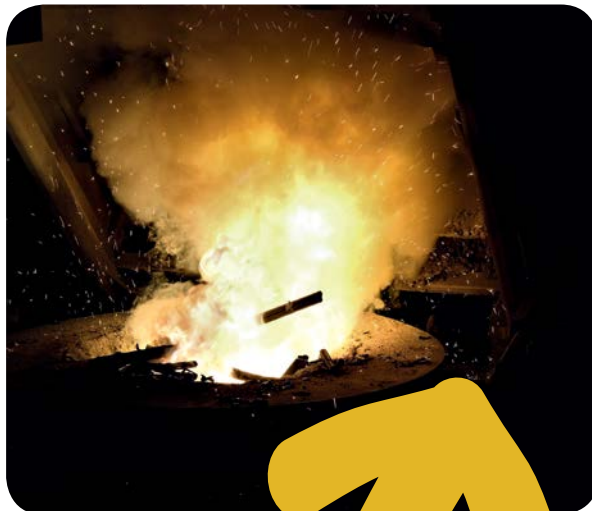
Ako se njima ne upravlja i rukovodi pravilno, zalihe vatrenog oružja, municije i eksploziva mogu da se povećaju, propadnu, oštete se ili izazovu neposrednu opasnost po bezbednost ukoliko se ne skladište i ne transportuju pravilno i ukoliko se njima ne rukuje na odgovarajući način.

Ostvarivanje potciljeva u okviru ovog cilja osiguraće da nadležni organi na Zapadnom Balkanu upravljaju zalihama u skladu sa međunarodnim standardima i dobrom praksom. Na ovaj način, nacionalni organi biće osposobljeni da primenjuju, prate i sprovode upravljanje zalihama tokom roka trajanja vatrenog oružja, municije i eksploziva u okviru širih zaduženja upravljanja.

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 7. Znatno smanjiti rizik širenja i preusmeravanja vatrenog oružja, municije i eksploziva u protivpravne tokove	Ojačati kapacitete relevantnih državnih institucija (oružanih snaga, policije, službe za čuvanje šuma, carine, kaznenih institucija) za uspostavljanje sistema inspekcije i upravljanja rokom upotrebe malokalibarskog i lakog oružja i municije (gde je relevantno)	Uspostavljeni su planovi inspekcije oružanih snaga; primenjuju se različiti standardi; sistem upravljanja rokom trajanja malokalibarskog i lakog oružja i municije razvijen je kod nekih korisnika, ali nije standardizovan	2020 - 2024
	Osigurati da su bezbedni i sigurni objekti za skladištenje malokalibarskog i lakog oružja/vatrenog oružja i municije izabrani na osnovu identifikovanih potreba i u skladu sa međunarodnim standardima	Step sigurnosti i bezbednosti skladišnih objekata za malokalibarsko i lako oružje/vatreno oružje i pripadajuće municije se razlikuje u celom regionu; analiza troškova i koristi skladišnih kapaciteta za malokalibarsko i lako oružje/vatreno oružje i pripadajuću municiju	2024

CILJ	POTCILJEVI	POLAZNA OSNOVA	VREMENSKI OKVIR
CILJ 7. Znatno smanjiti rizik širenja i preusmeravanja vatrenog oružja, municije i eksploziva u protivpravne tokove	Unaprediti kapacitete relevantnih pravnih lica (proizvođača, servisera, maloprodajnih objekata, trgovinskih objekata, streljana, lovišta, privatnih kompanija za bezbednost, centara za obuku) za uspostavljanje sistema inspekcije	Postoje minimalne pravne i regulatorne prepreke za servisere; minimalan broj propisa i stepen nadzora u pogledu proizvodnje i trgovine eksplozivima za civilnu upotrebu	2023
	Povećati ljudske resurse i administrativne kapacitete državnih institucija za praćenje, nadzor i procenu zaliha vatrenog oružja i municije pravnih i fizičkih lica	Minimalan broj lica koji rade na ovim poslovima; ne postoji procena rizika kojom se kategorizuju i određuju prioriteta nadzora i posete inspekcije pravnim i fizičkim licima; niske plate i neadekvatno vrednovanje rukovodioca za fizičku bezbednost i upravljanje zalihama naoružanja i municije	2024

SEESAC

Bulevar Zorana Đinđića 64, 11070 Belgrade / SERBIA

seesac@undp.org

Office: +381 (11) 4155 368

www.seesac.org

 @SEESAC

 @UNDP_SEESAC

 @undp_seesac

ROADMAP

FOR A SUSTAINABLE SOLUTION TO THE ILLEGAL POSSESSION,
MISUSE AND TRAFFICKING OF SALW AND THEIR AMMUNITION

IN THE WESTERN BALKANS BY 2024